

Amnesty International 25 ár

1961-1986

Tað var sunnudagin, tann 28. mai 1961, at bretska blaðið «The Observer» prentaði eina grein við yvirskriftini «The forgotten prisoners». (Teir gloymdu fangarnir).

Greinskrivarin var sakforarin Peter Benenson, og gr3einin greinin byrjaði við hesum orðum: «Lat avisina hjá tær upp ein tilvildarligan dag í vikuni, og tú fært tíðindi onkustaðir frá um menniskju, sum eru fongslað, pind ella avrættað av tí at teirra hugsan ella trúgv ikki kundi verða goðkend av stjórnini.»

Peter Benenson heitti á lesararnar um at luttaka í einari kampanju «Appeal for Amnesty 1961» við tí endamáli at leggja trýst á tær stjórnir, ið framdu brot á hesi grundleggjandi mannarættindini, og undirtøkan gjørdist so goð, at hetta varð byrjanin til tann heimsufatandi mannarættinda-

felagsskapin AMNESTY INTERNATIONAL.

Hvussu hevur gingist hesi 25 árini?

Teir fyrstu 12 mánaðirnar arbeiddi A.I. við 210 fangamálum og sendi umboð til hesi lond: Tjekkoslovakia, Ghana, DDR og Portugal. Tað vóru bert nakrir fáir limir í heilt fáum londum í Vestur-Europa.

Í dag hevur A.I. yvir 500.000 limir í meira enn 150 londum, meðan talið á bólkum, ið arbeidda fyrri einstøkum fangum, er 3.500. A.I. hevur í dag deildir í 45 londum, harav 22 eru í londum í Afrika, Asia, Latin-Amerika og Miðeystri.

Siðan 1961 hevur A.I. arbeidd við meira enn 28.000 einstøkum fangamálum. Av hesum eru 23.711 lokin, nógvir av

fangunum sluppu út fyrri tíðina, meðan aðrir sluppu út í sambandi við umfatandi náðingar.

Nú ger A.I. ikki galdandi, at tað var orsakað av tess arbeiði, at hesir fangarnir vórðu hjálptir, og tað er heldur ikki avgerandi.

Hvussu arbeiddir Amnesty International?

Nú sum fyrri 25 árum siðani er tað tann einstaki fangin: maður, kvinna ella enná barn, ið er aðal-kjarnin í arbeiðinum hjá A.I.

Arbeiðið fyrri fangunum verður fyrst og fremst gjørt av teimum 3.500 fangabólkunum, sum við at skriva brev til myndugleikarnar og á annan hátt royna at fáa fangan leysan.

Hetta er manngongdin, tá tað ræður um sam-

vitskufangar. T.v.s. fólk, sum sita fäst orsakað av trúgv, politikari sannfæring og øðrum likandi grundum, og sum hvorki hava framt harðskap ella eggjað til harðskap.

Men A.I. arbeiddir eisini fyrri at allir fangar fáa skjóta og rættvísar viðgerð, sama hvi teir sita.

Harafurtur er A.I. treytaleyst imóti deyðarevring og arbeiddir fyrri at øll pining verður steðgað.

Mannarættindi — hvat er tað?

Tað finst einki einfalt svar til henda spurningin, og hugtakið «mannarættindi» verður helst ongan-tíð endaliga fastlagt.

Sum liður í stríðinum móti ófriðslinum í 18. öld vórðu politisku mannarættindini íbirt: rætturin til fritt at tala, hugsa og trúgva, at kvøðrættur og rættur at skipa feløg.

Í stríðinum móti fátækdominum í 19. öld vórðu krav reist um figgarlig mannarættindi, sum t.d. rættur til mat, útbúgving og læknahjálp.

Stríðið í 20. öld móti kolonialiseringini fæddi við sær krav um rætt til figgarliga og politiska menn-ing.

Aftaná seinna heimsbardaga varð Heimsyvirlysing Sameindu Tjóða um Mannarættindi samtykt tann 10. desember 1948, og hóast stríðið millum eystur og vestur og millum suður og norður heldur fram um rættu fatanina av mannarættindunum, er Heimsyvirlysingin framvegis grundarlagið undir øllum strevi

fyrri útbúgving og fremjing av mannarættindunum fyrri øll fólk um allan heimin.

Grundarlagið undir arbeiði Amnesty Internationals

Amnesty International byggir alt sitt arbeiði á Heimsyvirlysingina um Mannarættindi, og eru tað serliga hesar greinir, ið A.I. leggur dent á:

3. grein: Ein og hvør hevur rætt til liv, frælsi og persónliga trygd.

5. grein: Eingin skal verða pindur ella harðliga, ómenniskjaliga ella vanæviliga viðfari ella revsaður.

9. grein: Eingin skal verða tilvildarliga handtakin, settur í varðhald ella gjørdur útlagin.

18. grein: Øll hava rætt til hugsanar-, samvitsku- og trúarfrelsi. Hesin rættur fatar eisini um frælsi at skifta átrúnað ella trúgv, og frælsi til annaðhvørt einsamallur ella í felag við onnur og alment ella einskilt at inni trúgv sína í frálæru, tilbiðing, gudstænastu og halgihaldi.

19. grein: Øll skulu vera fræls at hava sínar áskíðanir og bera tær fram uttan forðan, og at søkja sær og breiða út vitan og hugsanir igjøgnum hvønn boðmiðil, sum vera skal, og óheft av landamarki.

Amnesty International Føroya deild

Ein av teimum 45 deildunum hjá A.I. er Føroya deild, ið varð stovnað í 1965, bert fyra ár eftir at felagsskapurin byrjaði at virka. Føroya deild hevur frá fyrsta degi verið fult viðurkend av A.I. sum tjóðskaparliga óheft á jøvnum fæti við allar hinar deildirnar.

Føroyska deildin arbeiddir sjalvandi eftir somu reglum, sum allar hinar deildirnar, hóast tað sum fæst á skafti sjálvsagt er ymiskt eftir sum deildirnar eru mannaðar til.

Vit teirri avmarkaðu arbeiðsorku, deildin hevur, verður serligur dentur lagdur á kjarnan í arbeiðinum, sum gongur fyrri seg í tveimum adoptiónsbólkum, hvør við tveimum fangum. Føroyska deildin hevur alla tíðina havt til-líkar bólk, ongantíð færri enn tveir.

Harafurtur verður nógvar arbeiði lagt í Snarmál (Urgent Actions), ið eru mál, har tað er umráðandi at skjótt verður borið at, annaðhvørt tí at við-

komandi fangi verður pindur, ella er í vanda fyrri at verða avrættaður. Frá Føroya deild hava verið end fleiri hudnrað tilik brev um árið.

Somuleiðis verður ar-beiðt við Mánaðarfangunum. Triggjar útvaldar fangalagnir verða kunngjörðar hvønn mánað, og ein bólkur skrivur til frama fyrri hesar fangarnar. Tað er vón okkara, at eisini onnur, ið lesa hesar fangasögur, skriva til viðkomandi myndugleikar.

Hvat kanst tú gera?

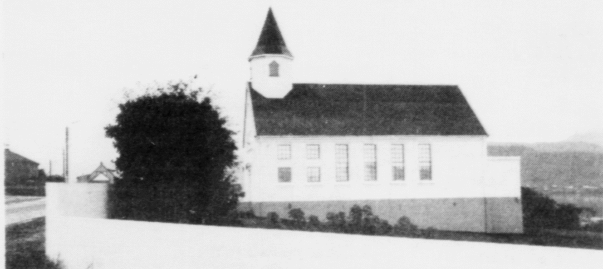
Fyrst og fremst kanst tú sýna áhuga fyrri mannarættindaspurningum og fyrri teimum túsdatalats monnum og kvinnum, sum kenna á sínum egna kroppi, hvat yvirgangur og harðskapur vil siga. Fyrr enn tað verður eitt samfelt fólkakrav um allan heimin, at manna-rættindi verða virð, gerast inngangsrørdini í ST. Mannarættindayvirlys-ingini ikki veruleiki: «Øll menniskju eru fædd fræls og jøvn tilvirðingar og mannarættindi. Tey hava skil og samvitsku og eiga at fara hvørt um annað í bróðuranda».

Tú kanst kunna teg um stöðuna í heiminum við at lesa tað, sum bløðini skriva, og fylgja við tíðindunum í Utvarpinum og Sjónvarpinum. M.a. roynir A.I. Føroya deild eftir førimuni at senda bløðunum tíðindi um hesi viðurskipti.

Tú ert eisini vælkominn at seta teg í samband við A.I. Føroya deild, sum hevur skrivstovu á Bryggjubakka, sum er opin mánadagar kl. 17-20 og mikudagar kl. 16-18. Telefonin er 15816.

Tað besta hevði sjálvandi verið, um tú teknaði teg sum lim. Limagjaldið er: Hjún kr. 125.-. Einstaklingar kr. 75.-. Lesandi og pensiónistar kr. 50.-. Gíronummarið er 56359.

Skrá fyrri bygdastevnuna á SKÁLA

Leygardagin 24. mai

- Kl. 14.00: Tivoli letur upp.
- 14.00: Fótibóltur, Skála—ÍF/gentur 12—14 ár.
- Fótibóltur, Skála—EB/menn. Skemt í hálvleikinum við kommunustýrslimum av Skála og Strondum.
- 18.00: Bingo í Ítróttarhøllini.
- 22.00: Dansur í tjaldinum á ítróttarøkinum. Twilight spæla.

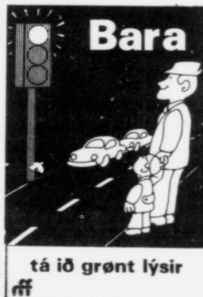
Sunnudagin 25. mai

- Kl. 11.00: Gudstænasta í Skála kirkju. Petur Petersen prestur prædika.
- 15.00: Kapprópur.
- 17.00: Skemtíðystur í fótibólti/old boys av Strondum og Skála. Aftaná verður skemtíðystur millum Skála- og Strandakonur.
- 17.00: Tivoli letur upp.
- 19.00: Útifundur við miðiónshúsið.
- 22.00: Dansur í tjaldinum á ítróttarøkinum. Twilight spæla.

BERGMENN

spæla allan tónleik til dans fyrri rimiligan penga.

Tlf. 16134

tá ið grønt lýsir

ff

